

Statens Vegvesen Buskerud

Postboks 2265, Strømsø
3003 DRAMMEN

ARKIV

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER	
Universitetet i Oslo	
Saksb.	Kopi
Ark:	20 NOV. 2001
Saksnr.	Bok.nr.
0624	1
01/1278	7

Nedføringsveg ved Darbu fra ny E134, Øvre Eiker kommune. Kulturminneregistrering utført.

Kulturminneregistreringen av korridoren for ovennevnte vei er nå utført (se vedlagte rapport).

Det ble funnet ett automatisk fredet kulturminne under dyrket mark, nærmere bestemt en kokegrop. Kokegroper er nedgravninger hvor stein ble varmet opp på et bål, og hvor innpakket mat etterpå ble lagt på de varme steinene og tildekket med torv og jord. Maten ble på denne måte kokt. De fleste kokegropene dateres til jernalder. Det ble tatt ut en kullprøve av denne kokegropen som kanskje kan brukes til C14-datering.

Etter telefonsamtale med distriktsansvarlig Lil Gustafson, UKM, Oldsaksamlingen, fikk fylkeskommunen tillatelse til å foreta en arkeologisk undersøkelse av kokegropen. Resultatene av dette ligger ved rapporten. Det var ingen andre funn i området som kunne tyde på forhistorisk aktivitet, slik at ytterligere undersøkelser er ikke påkrevet. Korridoren for vegen er dermed så langt vi kjenner til, fri for automatisk fredete kulturminner. Vi minner likevel om at dersom det under anleggsarbeidet skulle framkomme automatisk fredete kulturminner, må arbeidet straks stanses og kulturavdelingen i fylkeskommunen varsles jf. kulturminneloven § 8.2.

Arbeidet var budsjettert til 37,5 timer. Underveis i arbeidet varslet vi Statens Vegvesen ved Gunhild Løken at vi hadde behov for en dag i tillegg. Utmarksregistreringen tok litt mer tid enn antatt, og dokumentasjonen av kokegropen medførte også noe mer tidsbruk. Totalt er det dermed brukt 47,5 arbeidstimer, inkludert for- og etterarbeid. Faktura på kr. 22 087,- blir sendt fra regnskapsseksjonen snarest.

I og med at fylkeskommunen utførte en arkeologisk undersøkelse i forbindelse med registreringen, unngår Statens Vegvesen utgifter til en ny arkeologisk undersøkelse av planområdet. Dersom det viser at kullprøven fra kokegropen egner seg for C14-datering, må likevel kostnadene i forbindelse med dette dekkes av Statens Vegvesen, jmf. kulturminneloven §10.

Med hilsen

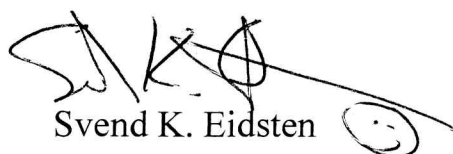
Sigurd Fjose e f
seksjonsleder

Lars Groseth
arkeolog

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

RAPPORT FRA ARKEOLOGISKE UNDERSØKELSER

- Fylke** : Buskerud
- Kommune** : Øvre Eiker
- Gnr/bnr bruksnavn** : 144/3 ?, 146/1,2 Dunserud, 152/1 Ruud, 152/15 ?,
153/1,2 Fiskum, 153/4 Fiskum, 153/5 Fiskum Nordre,
153/15,27 Anfinnsplass, 153/24 Fiskum Søndre og
154/1 Fiskum Prestegård.
- Gjelder** : Kulturminneregistrering i forbindelse med nedføringsveg fra
ny E-134 ved Dunserud til Darbu, Fv 72, Øvre Eiker
- Kartreferanse** : CE 040-5-2 og CE 040-5-4 (ØK)
- Utført av** : Svend Kristian Eidsten
- Dato** : 26. oktober – 2. november 2001
- Tidsbruk** : 47,5 timer
- Vedlegg** : Utdrag av ØK-kart CE 040-5-2 og CE 040-5-4
: Skjema for dokumentasjon av kokegrop og minehull
* : Kullprøve og nøtter/frøhamser
- Oppsummering** : De skarve restene av ei ^{KOKE} ~~kull~~grop i dyrka mark på 152/1 Rud ble
undersøkt og dokumentert. I tillegg viste Hallvard Paule, eier av
146/1,2 Dunserud meg tre minehull med en artig historie.

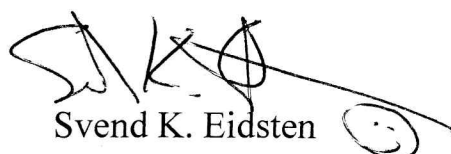

Svend K. Eidsten

Drammen, 3. november 2001

* Vurderes som ikke "kokegrop" og ikke fornminne
Kullprøven m.v. Kastel 16/1- delbeholdning

RAPPORT FRA ARKEOLOGISKE UNDERSØKELSER

- Fylke** : Buskerud
- Kommune** : Øvre Eiker
- Gnr/bnr bruksnavn** : 144/3 ?, 146/1,2 Dunserud, 152/1 Ruud, 152/15 ?,
153/1,2 Fiskum, 153/4 Fiskum, 153/5 Fiskum Nordre,
153/15,27 Anfinnsplass, 153/24 Fiskum Søndre og
154/1 Fiskum Prestegård.
- Gjelder** : Kulturminneregistrering i forbindelse med nedføringsveg fra
ny E-134 ved Dunserud til Darbu, Fv 72, Øvre Eiker
- Kartreferanse** : CE 040-5-2 og CE 040-5-4 (ØK)
- Utført av** : Svend Kristian Eidsten
- Dato** : 26. oktober – 2. november 2001
- Tidsbruk** : 47,5 timer
- Vedlegg** : Utdrag av ØK-kart CE 040-5-2 og CE 040-5-4
: Skjema for dokumentasjon av kokegrop og minehull
* : Kullprøve og nøtter/frøhamser
- Oppsummering** : De skarve restene av ei ^{Koke} ~~kull~~grop i dyrka mark på 152/1 Rud ble
undersøkt og dokumentert. I tillegg viste Hallvard Paule, eier av
146/1,2 Dunserud meg tre minehull med en artig historie.

Svend K. Eidsten

Drammen, 3. november 2001

* Neppe forn mi kull
Prøvene kuller
fm. 2. 2. 2001

1. Bakgrunn, tidsrom, og deltagere

I forbindelse med Statens vegvesen sin planlegging av ny nedføringsveg mellom Dunserud og Darbu (Fv 72) i Øvre Eiker kommune ble det i perioden 26. oktober til 2. november 2001 foretatt kulturminneregistrering i planområdet.

Registreringsarbeidet ble utført av arkeolog Svend Kristian Eidsten, Buskerud fylkeskommune og bak spakene på sin 9 tonns beltegraver av merke *HYMAX 840* satt den eminente maskinføreren Anton Lundteigen.

2. Arbeidsmetode

I innmarka ble det gravd prøvesjakter (grøfter) med gravemaskin påmontert vridbar skuff med flatt skjære. Det øverste grass og matjordlaget ble fjernet av gravemaskinen. Deretter ble undergrunnen finskrapt med krafse. Sjaktene ble fortrinnsvis lagt på rygger og høyder i åkeren, og dyrka mark som var blitt "utsatt for" bakkeplanering og nydyrking i nyere tid ble ikke prioritert.

Gravemaskinskuffa var 1,30 m bred, og hver sjakt ble om lag 2,5 m bred. Tykkelsen på matjorda varierte mellom 0,15 – 0,5 m. Til sammen ble det åpnet om lag 700 m (1750 m²) med sjakter. Sjaktene er tegnet inn på vedlagt ØK-kart.

Planområdet ble i tillegg synfart, og det ble prøvestykket etter steinalderlokaliteter på to terrasser rett nord av Fiskumelva.

Det registrerte planområdet er stiplet på vedlagt ØK-kart. Her er også prøvesjakter(-), prøvestikk (x) og registrerte kulturminner () tegnet inn. Registreringene er beskrevet på eget skjema.

3. Beliggenhet og terrengets art

Planområdet ligger mellom det som i dag er E-134 (Drammen og Kongsberg) og nye E-134 (som etter planen skal åpnes i oktober 2002). Området deles i to av Fiskumelva, med Dunserud på toppen (150m o.h.) lengst i vest og Darbu og Fiskum i øst (70m o.h.). Mellom Fiskumelva og E-134 krysser Kongsbergbanen den planlagte nedføringsvegen.

På Dunserud ble innmarka brukt til grasproduksjon, mens utmarka ble og hadde blitt brukt som beitemark. Mye stein var ryddet fra åkeren og lagt som røyser på/inntil bergrabber eller som steingjerder. Ned mot Fiskumelva var marka plantet til med gran.

På 146/1,2 var matjordlaget bare 15 – 30 cm tykt i de øverstliggende partiene på jordet, og undergrunnen bestod av rødbrun grus og sand med mye rullestein. Ned mot bunnen på jordet ble imidlertid matjordlaget tykkere, 30 – 50 cm, og her bestod undergrunnen av sand, silt og leire. I bunnen av åkeren gikk flere dreneringsgrøfter, men vi fant ikke noe spennende for en arkeolog! Vi fikk åpnet 7 sjakter på om lag 775m² på dette jordet.

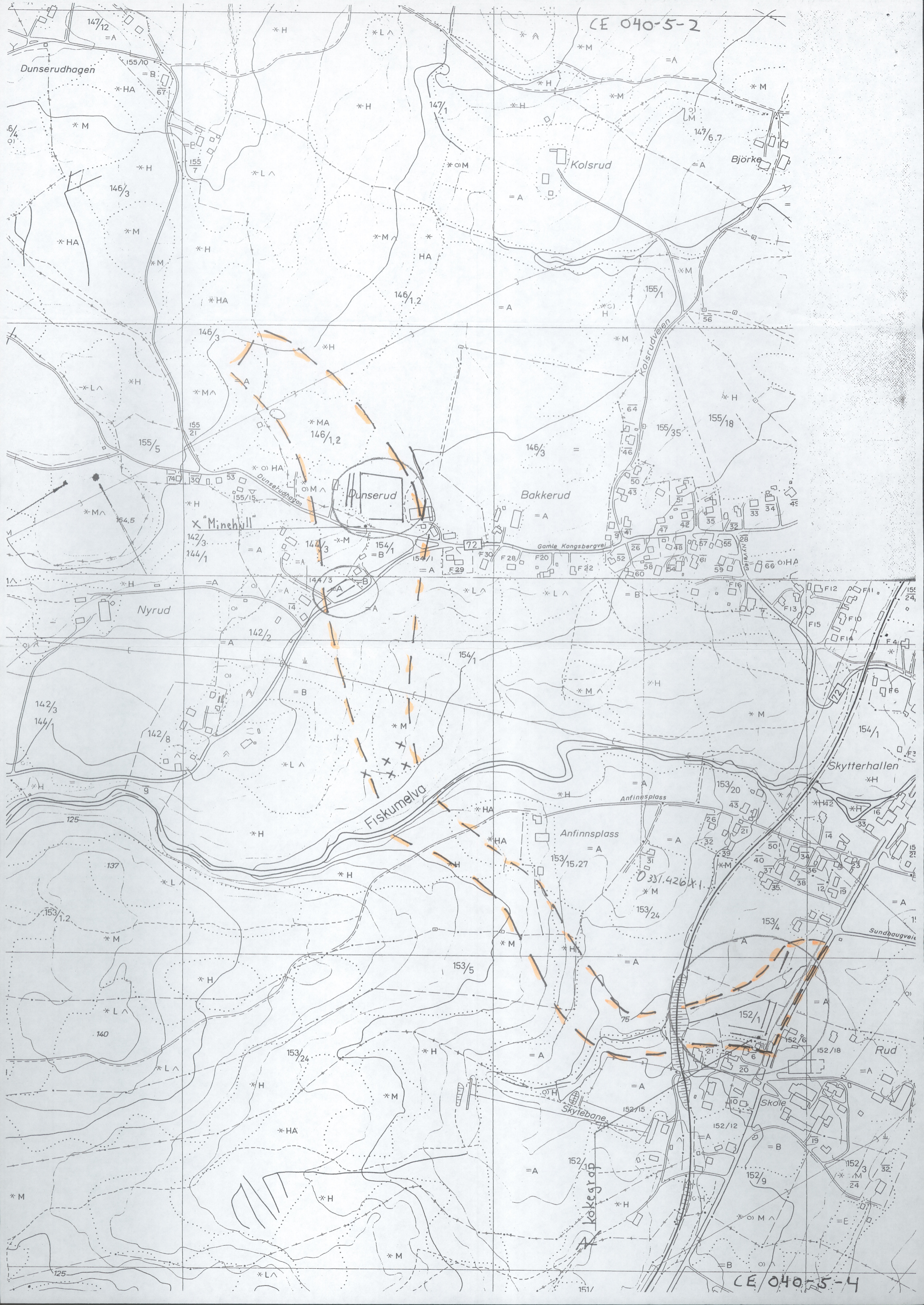
På 144/3 åpnet vi to sjakter nederst på åkeren. Sjaktene gikk parallelt med Gamle Kongsbergvei og ble om lag 35m lange. Matjordlaget var ca. 30 cm tykt, og undergrunnen bestod av grus, sand og noe rullestein. Null funn.

Syd for Fiskumelva var det igjen et plantefelt av gran, en hogstflate og åpen blandingskog av gran og furu på en kollen før terrenget faller ned mot dyrkamarka på 153/24 og 152/15.

Mellom jernbanelinja og E-134 på Darbu ble det på gnr/bnr 153/4 og 152/1 til sammen åpnet ca 290m (725m²) med sjakter. Her varierte matjordlaget mellom 20 – 40 cm, undergrunnen bestod av leire/silt og jorda var nærmest fri for stein. Her fant vi til slutt de skarve restene av det som en gang i tiden må ha vært ei kokegrop.

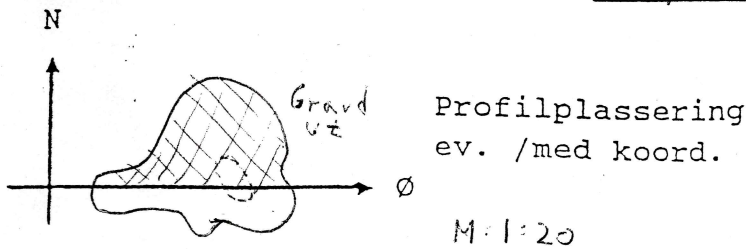
4. Registrerte kulturminner

I dyrka mark på 152/1 Rud ble det registrert og dokumentert restene av ei kokegrop (vedlegg 1). På 146/1,2 Dunserud ble det dessuten registrert tre borehull/minehull som det er knyttet en artig historie til (vedlegg 2).

Senter { X 188 877,740
 Koordinater { Y -52 085,449
 ANLEGGSTYPE: KOKEGROP
 Toppniv: _____ m.o.h: 68,5
 Form i flaten: ujevn sirkulær
 Mål i flaten: 146 x 122 cm
 Bredder i profil: 130 cm
 Dybde i profil: 15 cm

Gård: Ruud gnr/bnr: 152/1 Kom: ØVRE EIKER
 Fornm.nr: _____ Sign/dato: SKE, 02.11.2001

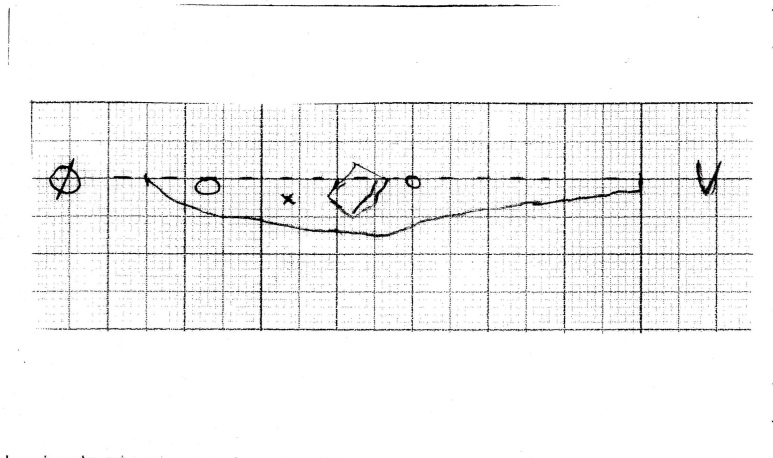

Nedgravningens sider i profil:

	V	H	V	H
loddrett:		X	steil:	
skrå :	X		buert :	X

Nedgravningens bunn i profil:

flat : X skrå : _____ rund : _____
 puss: _____ ujevn: _____ annet: _____

Fyllens farge: brunsort

Fyllens sammensetning:

humusholdig: X Med: trekull : X
 leire " : X brent stein: X
 sand " : X brent leire: _____
 grus " : _____ leirkarskår: _____ Fnr: _____
 stein " : _____ andre funn : _____ Fnr: _____

x = kullprøve

Beskrivelse/merknad: Fyllet bestod av kullblandet sand/silt/leire, men nærmest uten hele kullbiter. Utvaskingslaget under kokegropa var 3-5cm tykt. Endel matjord iblandet i Ø/SØ, på overflaten. I bunnen av gropa lå en flat sporbrent stein 27x14cm. Hele gropa inneholdt om lag 1/4 bøtte brent stein(22stk)

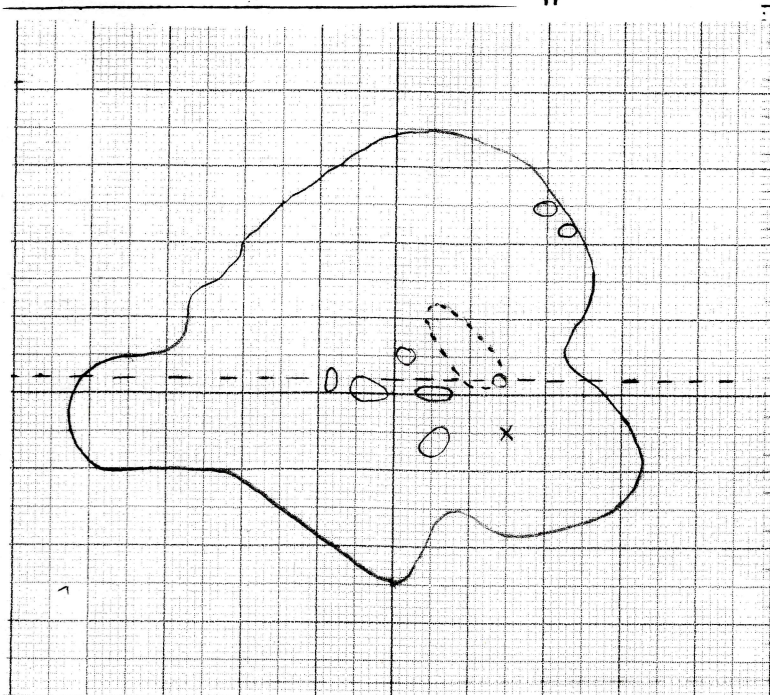
Foto-nr:

Beskrivelse av detaljplan:

Kullblandet sand/silt og brent stein i sentrum. Fyllet blandes ut med mer leire, sand og matjord ut mot kanten, men nedgravningen er klart avgrenset mot leira på sidene. Kullkonsentrasjonen følger en Ø-V akse gjennom sentrum av gropa, og er ca 30cm bred og 135cm lang. 8 brente stein synlig i overflata ("små"), pluss en større stein(25x12cm) som ble fjernet av gravemaskinen. (stiplet i fig.)

Plantegning

Målestokk: 1:20

x = funnssted for "matte", ca 5cm under overflaten

* FASTE FORNMINNER *

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE, KULTURAVD., FYLKESHUSET, 3020 DRAMMEN

FYLKE: Buskerud KOMMUNE: Øvre Eiker FORNMINNENR:

ID:

GNR: 146 GÅRD: Dunserud

GNR/BNR/BRUK: 146/ 1,2 Dunserud

LOKALITET:

ØK-KART: CE 040-5-2 FLYFOTO: R-X-NR: X 01

M711-KART: KOORD: X 189 685, 260 Y -52 708, 700 HOH: 131,2m

FORNMINNETS-ART: Borehull ANT: 3 DAT: 1815, i følge tradisjon

EIER: Hallvard Paule, Dunserudhagan, 3322 DARBU

GNR-BNR-BRUK: 146/1,2 DUNSERUD

BRUKER:

HENVISNING:

REG-AV: Svend Eidsten, 29.10.2001

KONTR-AV:

TERRENGETS-ART:

Åsrygg som faller ned mot Gamle Kongsbergvei og Fiskumelva i SØ. Utsikt over dyrka mark i N og S, bart berg i V. Vegetasjon på stedet: Osp og gras.

ORIENTERING:

Mellom Dunserudhagan (veien) og steingjerde. Se for øvrig koordinater

SPESIALKART:

UTSTREKNING:

FORNMINNEBESKRIVELSE:

På en blankskurt bergflate som heller mot SØ: Tre borehull med diam. 5,0 cm. Borehull 1 ligger lengst mot V og er 15 cm dypt. borehull 2 ligger 35 cm Ø/SØ for 1 og er 7 cm dypt. Borehull 3 ligger 52 cm N for 1 og er 4 cm dypt. Bergarten på stedet er trolig båndgneis.

TRADISJON:

I følge Hallvard Paule og hans søster Margit Paule fortalte deres far Ingjald Paule at hullene var boret av bergverksmenn fra Kongsberg i forbindelse med at Karl Johan var på besøk til Kongsberg høsten 1815. Karl Johan skal ha feiret bursdagen sin mens han var på vei til Kongsberg, og ble møtt av bergmennene i fakkeltog på skysstasjonen på Dunserud. (I følge H. Paule var Dunserud skysstasjon helt til 1855, da mistet de i hvert fall skjenkeretten på brennevin). Borehullen ligger ca 125 m V/NV for våningshuset til Dunserud (den gamle skysstasjonen).

Borehullene ble fylt med krutt for å lage en salutt. I følge H. Paule skal det til sammen være 5 hull på stedet.

FUNN:

UNDERSØKELSER:

FJERNET:

NAT-VIT-UNDERS:

FOTONR:

INNKJØP-OG-FREDNING:

RESTAURERING-OG-PLEIE:

SKILTING:

LITTERATUR:

ANMERKNINGER:

Stedet ligger tett inntil/ i trase A2 for ny nedføringsveg Dunserud – Darbu, Fv 72.

Vedlegg/ Tilhører

Sak: 01/12787-1

3 fotos av kokegrop på
152/1, Rurd, Øvre Eiker,
Buskerud

Kokegrop ; profil

152/1 Ruud, Øvre Eiker,
Buskerud

Koordinater: x 188 877,740
y -52 085,449

© S. Eidsten, 02.11.01

Torssetvest<No. 6A>607
471 P1** N 1 N 1-144 <027>

Stein i bunn av kokegropa

152/, Ruud, Øvre Eiker,

Buskerud

Koordinater: x 188 877,740
y -52 085,449

© S. Eidsten, 02.11.01

Torgetvest<No. 7A>008
471 011** N-1 N-1-M3 (027)

Kokegropen ; plan.

152/1 Ruud, Øvre Eiker,
Buskerud

© S. Eidsten, 02.11.01

Koordinater: x 188 877,740
y -52 085,449

10rsetvest<No. 5A>606
471 011*# N 1 N-1-4E <027>